

Vuurscheroute

13,4 km

Na de aanleg van de spoorlijn Amsterdam-Amersfoort groeide Baarn uit tot een villadorp met allure. Het dorp Lage Vuursche lag niet aan een spoorlijn, niet aan een drukke handelsweg en ook niet aan een vaarweg. Het dorp is mede daardoor klein gebleven. Lage Vuursche bezit zeer waardevolle elementen. Het beschermde dorpsgezicht ligt temidden van bos en heide in boswachterij De Vuursche. De wandelroute leidt langs historische en belangrijke plekken en maakt zo de geschiedenis nog aanschouwelijker. Wandelaars leren het verleden van Lage Vuursche 'lezen' aan de hand van plekken en panden.

De herkenning van het verleden maakt dat u voortaan anders door het dorp wandelt. Nog aardiger wordt het als u samen met anderen wandelt.

Inhoudsopgave

De wandelroute.....	3
De locaties	4
Praktische informatie	9
Colofon	9
Historische Kring Baerne	9

De route

Afkortingen en advies wandeling

LA=linksaf RA=rechtsaf RD=rechtdoor

1 objectnummers worden op pagina 4-8 toegelicht

P = parkeergelegenheid **🍴** = horeca

We verzoeken u om de panden vanaf de straat te bewonderen om de rust en privacy van de bewoners te respecteren.

De locaties

Start: NS-station, Baarn

- 1 Komend vanuit het **1** NS Station
- 2 **LA** Gerrit van der Veenlaan
- 3 **LA** **2** Kippenbruggetje over
- 4 **RA** bij paddestoel 24054/001 fietspad op
- 5 **RD** via fietstunnel onder de weg door
- 6 Na ongeveer 300 meter **LA** (fietspad volgen)
- 7 **RA** paddestoel 24051 naar **3** Bosbad De Vuursche
- 8 **LA** paddestoel 24055/001 naar Lage Vuursche
- 9 Optioneel: bij Hilversumsestraatweg **RA** naar **4** Kasteel de Hooge Vuursche en terug (± 800 m.)
- 10 **RD** Hilversumsestraatweg oversteken naar Zevenlindenweg
- 11 **RD** langs camping De Zeven Linden, over landgoed Pijnenburg
- 12 Langs recreatieterrein De Kuil van Drakensteyn met **5** grafheuvels
- 13 **LA** Hoge Vuurseweg, langs hek van Kasteel Drakensteyn
- 14 **RD** Hoge Vuurseweg rechts **6** Langhuisboerderij
- 15 **RD** Hoge Vuurseweg links **7** begraafplaats
- 16 **RD** Hoge Vuurseweg links **8** Stulpkerk
- 17 **RD** Hoge Vuurseweg links **9** pastorie
- 18 **RA** Kloosterlaan **10** Klein Drakestein
- 19 Optioneel: **RD** Kloosterlaan 37 **11** klooster St.-Elizabeth en terug
- 20 Teruglopen naar Dorpsstraat
- 21 **LA** Slotlaan 1 **12** Kasteel Drakensteyn en terug
- 22 **RD** Dorpsstraat 2 **13** herberg De Lage Vuursche
- 23 Voor de herberg ligt een **14** zwerfkei
- 24 **RD** Dorpsstraat 4 **15** de Stal
- 25 **RD** Dorpsstraat 19-23 **16** arbeidershuisjes
- 26 **RD** Dorpsstraat 22 **17** winkel
- 27 **RD** paddestoel 20562 richting Maartensdijk
- 28 **LA** 300 Roedenlaan tot aan T-splitsing
- 29 Optioneel: **LA** Stulpselaan naar **18** het Pluismeer en terug
- 30 **RD** door fietssluis en meteen
- 31 **LA** Pijnenburg langs zuidzijde Pluismeer en heide **19** De Stulp
- 32 **RD** pad volgen tot hek Paleis Soestdijk
- 33 **LA** hek om het bos achter Paleis Soestdijk blijven volgen tot de Amsterdamsestraatweg
- 34 **LA** naar verkeerslichten
- 35 **RA** oversteken naar Luitenant Generaal Van Heutszlaan
- 36 **RD** **20** De Generaal
- 37 **RD** spoorweg oversteken
- 38 **LA** naar **eindpunt** NS Station

De locaties

1 **Station Baarn** was belangrijk voor de ontwikkeling van Baarn na de aanleg van de Oosterspoorlijn in 1874. Deze lijn liep van Amsterdam door het Gooi, via Baarn en Amersfoort richting Zutphen. In 1875 werd een telegraafkantoor geopend in het spoorwegstation en in 1890 werd hierin een telefooncentrale ingericht. In het station uit 1874 is een koninklijke wachtkamer voor bewoners van de koninklijke familie op Paleis Soestdijk. De wachtkamer heeft een ingang aan het perron en een aan het Stationsplein.

Prins Hendrik van Oranje-Nassau wilde, als compensatie voor de grond die hij had afgestaan voor de aanleg van de spoorlijn, graag een station bij zijn Paleis Soestdijk. Maar omdat zijn broer Willem III bij zijn Paleis het Loo geen station had, werd dat geweigerd. Als compromis kreeg prins Hendrik een koninklijke wachtkamer in station Baarn.

2 Het **Kippenbruggetje** aan de noordzijde van het NS-station verbindt de Bruglaan in het Wilhelminapark met de Gerrit van der Veenlaan en de Oude Utrechtseweg richting het centrum. Vanaf het bruggetje is het Station van Baarn goed te zien.

Tot 1911 bestonden de overgangen over het spoor uit hekjesdoorgangen. Enkele bewoners van Baarn richtten toen de 'Hollandsche Maatschappij voor Gewapend Beton' op. Zij storten 7.500 Gulden in een fonds dat voor de bouw gebruikt moest worden. De gemeente ging akkoord, maar moest eerst nog wel toestemming vragen aan de koningin-moeder op paleis Soestdijk om de hekjesdoorgangen te verwijderen. Het ravijn ontstond doordat een heuvel moest worden doorgraven voor de spoorlijn.

3 **Bosbad De Vuursche** is een openluchtbad uit 1954. Het uiterlijk van het achthoekige entreegebouwtje en de bijgebouwen is beïnvloed door de naoorlogse Delftse School. Het bosbad wordt gevoed door leidingwater. In 2004 volgde een grote renovatie, waarbij het bad zich meer ging richten op recreatief zwemmen voor kinderen en jonge gezinnen. Het gemeentelijk monument heeft een peuter-, kleuter-, recreatie- en wedstrijdbad. Het bad is alleen in de zomer open. Bij het bad is een midgetgolfbaan.

4

Kasteel de Hooge Vuursche werd gebouwd rond 1911.

De bossen tussen Baarn en Hilversum waren in de 19e eeuw eigendom van Jonkvrouwe Louise Charlotte Rutgers van Rozenburg en staan bekend als de Hooge Vuursche. Ze trouwt met de jonge Johannes Adrianus Leonard van den Bosch, en samen wonen ze in een huis op de plek waar nu het huis staat. Na haar overlijden trouwt Van den Bosch met Baronesse van Hardenbroek, en gaf opdracht aan bouwmeester Eduard Cuypers een kasteel te bouwen. Veel ornamenten zijn afbeeldingen die met scheepvaart te maken hebben, omdat Van den Bosch koopvaardij-officier was. Het kasteel is een van de trouwlocaties van Baarn.

5

Het terrein met zeven **grafheuvels** dateert uit het Neolithicum en/of Bronstijd. Een aantal ligt binnen de hekken van kasteel Drakensteyn. Rondom Lage Vuursche werd in de negentiende eeuw de 'Drakensteyn-urn' gevonden.

6

De **langhuisboerderij** hoorde bij de buitenplaats Klein Drakenstein. De oorspronkelijke boerderij werd vermoedelijk eind achttiende eeuw gebouwd voor jonkheer H.P.J. Bosch van Drakenstein. In de gevelsteen staat Anno 1817 H.B.R., maar nadat de boerderij in 1940 door brand was verwoest, werd deze in 1942 herbouwd. De oude bakstenen zijn daarbij hergebruikt. Op het erf staat links van de boerderij het voormalige bakhuis van deze boerderij dat als zomerhuis werd gebruikt.

7

De **begraafplaats** werd in 1790 aangelegd, nadat de grafruimte in de kerk opraaakte. Toen het kerkhof in 2012 vol dreigde te raken, schonk prinses Beatrix aan de hervormde gemeente ter uitbreiding circa 400 m² grond. Zij is de eigenaresse van het aangrenzende kasteel Drakensteyn en het bijbehorende grondgebied. Op 16 augustus 2013 werd prins Friso van Oranje-Nassau van Amsberg op het kerkhof begraven. Opvallende graven zijn van de bewoners van Huis Pijnenburg, Andries de Wilde en de graftombe van amateurarcheoloog J.H. Insinger, die is ontworpen in Egyptische stijl.

8

De **Stulpkerk** uit 1659 is gebouwd in de vorm van een kruis met korte dwarsarmen en een driezijdige sluiting in traditionele gotische vormen. In de kerk bevindt zich ook de zogenaamde Koninginnebank. Deze bank was in bezit van de Nederlandse Koninklijke familie, totdat koningin Beatrix in 1981 naar Den Haag verhuisde. De koninginnen Emma en Wilhelmina hebben ook van deze bank gebruik gemaakt. Bij de bank hoort een eigen buitendeur, zodat koninklijk gezelschap niet door de hele kerk hoefde te lopen om de bank te bereiken.

9

De **pastorie van de Stulpkerk** is onderdeel van een van rijkswege beschermd dorpsgezicht. De huidige predikantswoning verving in 1861 de pastorie uit het midden van de zeventiende eeuw. De top is voorzien van vakwerk.

10

Klein Drakenstein is een classicistisch landhuis met een symmetrische voorgevel. In 1967 is het huis gerestaureerd. Het huis is gebouwd in 1780 voor de Amsterdamse zusters Van Loon. Het koetshuis staat aan de weg. De muur aan de straatkant is waarschijnlijk tegelijk met het hoofdhuis gebouwd.

11

Het **klooster Sint Elisabeth** is in 1929 gesticht voor de congregatie de Zusters van Onze Lieve Vrouw in Amersfoort. Zij kregen in 1925 van jonkvrouw Elizabeth F.M. Bosch van Drakensteyn een stuk grond onder de voorwaarde dat er een kapel gesticht werd ter ere van de Heilige Maagd Maria. De tekst op de gevelsteen verwijst hiernaar. In 1938 werd het klooster vergroot met een sanatorium, o.a. voor de behandeling van zusters die aan tbc leden. De gerestaureerde tbc-huisjes (draaibaar in verband met zon en wind) verwijzen nog naar deze periode. Op het terrein bevindt zich tevens een Lourdes-grot met daarin het beeld van de heilige Bernadette. In het fraai aangelegde park van het complex ligt de RK-begraafplaats, waar de zusters en andere bij het klooster betrokken personen (waaronder weldoeners en rectoren) zijn begraven.

12 De oude geschiedenis van **Kasteel Drakensteyn** is nauw verbonden met die van ridderhofstad Drakenburg bij Baarn die in de negentiende eeuw is afgebroken. In 1360 is voor het eerst geschreven over een hofstede Drakesteyn die in 1385 aan Frederik van Drakenburg werd beleend. In 1634 werd Ernst van Reede de eigenaar van Drakensteyn. Zijn zoon Gerard liet in 1640 een nieuw, volledig symmetrisch achthoekig huis bouwen. In die dagen werd ook het dorp Lage Vuursche gebouwd. Ridder Gerard liet een kerk bouwen met een pastorie, een school, een molen en een herberg. In 1807 werd Drakensteyn eigendom van mr. Paulus Wilhelmus Bosch, burgemeester van Utrecht. Het huis bleef 150 jaar in de familie, tot het in 1959 door Frederik Lodewijk Bosch van Drakestein aan prinses Beatrix werd verkocht. Zij liet het kasteel restaureren en trok er in 1963 in. Ook na haar huwelijk met prins Claus in 1966, bleef zij er wonen tot aan haar kroning in 1980. Begin 2014 kwam zij vanuit Den Haag terug naar Drakensteyn.

13 **Herberg De Lage Vuursche** werd in 1652 gebouwd als herberg, rechthuis en tolhuis. De horecafunctie, in 1867 door oprichter Willem van Oosterom verkregen, is bewaard gebleven. Naast het terras, op de hoek van de Dorpsstraat, ligt een grote zwerfkei.

14 De **kei van Lage Vuursche** ligt op de hoek van Dorpsstraat 2. De zwerfkei werd vermoedelijk rond 1800 in de buurt opgedolven. Over de Kei van Lage Vuursche wordt verteld dat er bloed uit de steen komt als je er met een speld in prikt. Dit is ook het geval met de bloedsteen in Ede.

15 De nok van dit **stalgebouw** uit het derde kwart van de 19e eeuw staat haaks op de Dorpsstraat. In de voorgevel zit een dubbele deur. Het gebouw is ook pakhuis en woning geweest, maar heeft sinds 1973 een horecafunctie.

16 De **arbeidershuisjes** zijn onderdeel van het beschermd dorpsgezicht.

17 De muurankers van deze **langhuisboerderij** vormen het jaartal 1766. Het met riet gedekte pand wordt als winkel gebruikt. De topgevel in de vorm van een onregelmatige driehoek wijst op een windprofiel. Huizen werden aan de zijde waar de meeste wind vandaan kwam lager gebouwd dan de luwere zijde. Zo kon eventuele windschade worden beperkt.

18 Het **Pluismeer** grenst aan het natuurgebied De Stulp en wordt beheerd door Staatsbosbeheer.

Het heidemeer ontstond toen de zandsteenfabriek ernaast grond afgroef. In 1996 is het Pluismeer schoongemaakt, waardoor op de arme zandgrond een ven-vegetatie, zoals de klokjesgentiaan, de zonnedauw, de witte snavelbies en het veenpluis een kans kreeg. De naam is ontleend aan het vele wollegras dat om het meer groeit. 's Winters is de ondiepe plas geliefd bij schaatser.

19 **De Stulp** is onderdeel van boswachterij de Vuursche en wordt beheerd door Staatsbosbeheer.

De Stulp wordt in de 14e eeuw reeds genoemd. Al in de eeuw daarvoor werd het aanwezige hoogveen gebruikt voor turfwinning. In een ver verleden was het gebied een zandverstuiving, die ontstond toen schapen het gebied te intensief begraaften en de wind vrij spel had. In de loop der jaren is de meeste hei door bos verdrongen. Staatsbosbeheer heeft vanaf de tachtiger jaren in de twintigste eeuw de zandverstuiving tot staan gebracht. Door houtkap en begrazing door Charolaiskoeien ontstond een open heidegebied van ongeveer 59 hectare. Via doorsteken met overstaphekjes is de begraasde vlakte toegankelijk. Een deel van het terrein bestaat nog uit stuifzand.

20 Restaurant **De Generaal** is gevestigd in het vroegere 'Station Baarn NCS', ofwel: 'Baarn Buurtstation'. Het werd in 1898 geopend als eindpunt van de Stichtse lijn, de lokalspoorweg Baarn - Den Dolder (- Utrecht). Het Buurtstation lag vlak naast het station van de concurrerende maatschappij Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij (HSM). In 1948 werd de lijn Den Dolder - Baarn geëlektrificeerd en werd het eindpunt van de treinen uit Utrecht verplaatst naar het HSM-station, het huidige station Baarn, waarna het buurtstation werd gesloten.

Praktische informatie

Startpunt:	NS Station Baarn
Eindpunt:	idem
Bereikbaarheid:	OV (trein of bus)
Met de auto:	Er is een parkeerterrein naast het station en naast restaurant De Generaal
Horeca onderweg:	Diverse horeca in Lage Vuursche, bij het station De Generaal, NS Huiskamer. In het centrum van Baarn (12 minuten lopen vanaf het station) zijn ook diverse horecagelegenheden te vinden.
Lengte wandeling:	13,4 km
Inkorten mogelijk:	bij Paleis Soestdijk, zie kaartje
Moeilijkheidsgraad:	gemakkelijk

Colofon

De gebruikte kaart is afkomstig van OpenStreetMap (<https://www.openstreetmap.org/copyright>), gegevens beschikbaar onder de Open Database License.

Deze wandeling is geactualiseerd in mei 2023. Indien u tijdens het wandelen onjuistheden tegenkomt, stellen wij het op prijs als u dat mailt aan **wandelen@HistorischeKringBaerne.nl**.

Historische Kring Baerne

Deze route door Baarn wordt u gratis aangeboden door de Historische Kring Baerne. Hiermee hopen we bewoners en bezoekers te verrassen met de vele karakteristieke en historisch waardevolle elementen van Baarn.

Op de website **www.historischekringbaerne.nl** kunt u andere interessante wandelingen vinden over: serres, torentjes, koetshuizen, rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten, beelden, religie en literair.

De Historische Kring Baerne wil belangstelling kweken voor de geschiedenis van Baarn door het bewaren en bewaken van het Baarnse culturele en monumentale erfgoed. Dit wordt nagestreefd door het verspreiden van kennis, en het wijzen op de karakteristieke en historisch waardevolle elementen van Baarn.

In onze Oudheidkamer bevindt zich informatie over het verleden van Baarn, Lage Vuursche en Eembrugge. De digitale fotocollectie bestaat momenteel uit ruim 30.000 ansichtkaarten, foto's en landkaarten/plattegronden. Ook is een groot aantal voorwerpen in de Oudheidkamer te vinden, zoals kunstobjecten, voorwerpen, boeken, affiches, polissen/oorkonden/getuigschriften/medailles, advertenties middenstand, kleding/linnengoed en oude Baarnsche Couranten. Ook is een groot aantal edities van de Baarnsche Courant in doorzoekbare pdf-vorm aanwezig.

Bezoekadres Oudheidkamer: Hoofdstraat 1a, 3741 AC Baarn
Openingstijden: woensdag 14 - 16 uur, zaterdag 11 - 13 uur